

JAN HANZL

PODOBRAZNÍKY

John

PODOBRAZNÍKY

JAN HANZL

V letu, Praha 2013

První vydání

Obsah

Jízda	8
Jízda II. aneb Stání	10
O závislém tatínkovi	13
Vsaďte se!	15
Hluchota	18
Dostihy a přísloví	21
Letem světem	24
Kdo za to může?	26
Jak jsem vyměňoval pneumatiku	28
(I)lustrační osvědčení	30
Mikrobiologický rozbor básně	33
Ozvěny května	36
K čemu jsem?	39
Nevěra v tržním hospodářství	42
O korektním divadle	45
Nemocnice žije	48
Slovník konverzatismů aneb návod k dešifrování známého při náhodném setkání	53
Četba s s poznámkami	56
Novoroční předsevzetí	60
Chlupatec zhltl důchodkyni! Brutální zvíře ohrozilo nezletilou!	62
Moderní doba	65
Posudek diplomové práce	68
Bržlů	70
Samovztažný	72
Vyznání	74

Lepší pták v ruce než dva ptáci v křoví aneb Filipika zneuznaného překladatele	76
Zpráva o průběhu terénního výzkumu	78
Nepřehlédnutelná osobnost	82
Téma a variace	84
Bezpečnostní opatření	87
Rozhovor	90
Za vzkříšení hudby příležitostné	93
Nejsem deformován!	96
Co jste mi to udělal, pane Svěráku?	98
Den bez...	101
Usínání live	104
Podle čeho si vybírat partnera	107
Mal à propos	110
To jsem překladatel?!?	112
Cvičný diktát	114
Inovace bez legrace	116

ISBN 978-80-87791-06-6 (PDF)
ISBN 978-80-87791-07-3 (ePub)
ISBN 978-80-87791-08-0 (mobi)

Jan Hanzl, 2001-2013
Štefan Švec, 2013
Shutterstock, Everett Collection 2013

Tyto fejetony vycházely v rubrice Podobrazník Honzy Hanzla časopisu Dobrá adresa (www.dobraadresa.cz) každý měsíc od února 2001 do prosince 2008.

JÍZDA

Jednoho pozdně letního večera, jako stvořeného pro milostné dobrodružství, jsem se potřeboval přemístit z místa A do místa B. Z ne příliš pestré nabídky dopravních prostředků, obsahující pouze autobus, jsem nakonec po zralé úvaze zvolil autobus.

Pět minut před stanoveným odjezdem byla k nástupišti přistavena modrobílá harmonika značky Karosa s 55 místy k sezení, 45 místy k stání a jednou pětirychlostní automatickou převodovkou. My, přemístěnýchťiví cestující, jsme se okamžitě vrhli na vstupní dveře.

Trochu jsem zneklidněl, protože bachraté individuum za volantem se zbytky večere ve vousech na mě nepůsobilo příliš důvěryhodně. Přesto jsem se usadil. Vyjeli jsme z místa A...

Z dalších několika minut si bohužel nepamatuji vůbec nic. Přičítám to pohybu autobusu, který se už od začátku nesnažil tvářit ani rovnoměrně, natož přímočaře.

Probral jsem se až na dálnici. Řidič se rozhodl vymačkat ze stroje, co se dá, a tak vytáčel otáčky motoru do takové výšky, že jsem rázem pochopil, co je nadzvuková rychlost. Autobus se chvílemi lehce vznášel.

Po pár minutách letu následoval prudký výkyv kolmo doleva, provázený krátkodobou ztrátou kontaktu mého zadku se sedačkou. Myslel jsem, že jdeme do vývrtky, ale pouze jsme opustili dálnici. Když jsem se uvedl zpět do klidového stavu vzhledem k sedačce, uviděl jsem, jak se po okresní silnici té nejnižší třídy řítíme přímo proti autobusu jedoucímu z místa B do místa A. On se blížil k nám, my jsme se blížili k němu a nejužší místo silnice se přibližovalo k oběma.

Rozloučil jsem se se životem. Zdravil jsem andělíčky, slyšel umíráček a představoval si, jak zbytečky mého tělíčka nakládají do černého autíčka.

Nevím, jak se to stalo, ale místo nárazu se ozvalo jenom hlasité *fuúúú* a obě jedoucí tělesa se těsně minula.

Oddechl jsem si, ale ne nadlouho. Serpentina se nezadržitelně blížily.

Nejprve jsme zatáčeli ostošest, možná i o víc, přičemž řidičova noha ani na vteřinu neopustila plynový pedál. Cestující se kymáceli ze strany na stranu, nadsakovali ze sedadel a padali do uličky. Ti, kteří dobrovolně stáli, si nedobrovolně sedali, a ti, kteří dobrovolně seděli, si nedobrovolně stoupali. Naše zadní část autobusu za svou přední kolegyní jen tak volně povlávala a vypadalo to, že se každou chvíli utrhne.

Pojednou to šílené kličkování zničehonic přestalo, jako by bylo po všem. Chyba lávky. Silnice se klikatila dál, jenom my jsme jeli pořád rovně. Jet proti nám nějaký další dopravní prostředek z místa B, byli bychom všichni okamžitě v místě P.

Hlasité hvízdání brzd, pištění pneumatik a synchronizovaný kotoul vpřed znamenaly příjezd do místa B, čímž byl proces přemístování završen. Vysoukali jsme se z autobusu a odpotáceli se do svých domovů. Vida, nakonec nám štěstí přeci jen přálo.

Teď jsou tři hodiny ráno a já sedím a píšu tyhle řádky. Nemůžu usnout. Pořád myslím na to, že se zítra musím přemístit z místa B zpátky do místa A.

březen 2001

JÍZDA II. ANEB STÁNÍ

Jednoho pozdně letního večera, jako stvořeného pro milostné dobrodružství, jsem se opět potřeboval přemístit z místa A do místa B. Pět minut před stanoveným odjezdem zastavila na mírně do kopce se svažující autobusové zastávce v místě A oprýskaná modrobílá harmonika značky Karosa, na níž bylo zřetelně vidět, že se na našich silnicích svíjela už v dobách reálného socialismu.

My, přemístěnáchtiví cestující, jsme nicméně jako vždycky nastoupili, jako vždycky jsme se usadili a autobus se jako vždycky rozjel.

Vlastně ne jako vždycky. On se rozjel dozadu.

Když si řidič uvědomil, že se nepohybujeme správným směrem, dupl na brzdu a všichni cestující se překutáleli o sedadlo vpřed. Následoval druhý pokus o rozjezd, který skončil stejně úspěšně jako ten první.

Jakýsi chytrolín ke všeobecnému obveselení navrhl, aby řidič zařadil jedničku místo zpátečky. Řidič namítl, že proti gravitaci na nakloněné rovině občas ani jednička nic nezmuže. Poté vypnul motor, vystoupil a dvakrát autobus oběhl. Jeho rty se přitom rychle pohybovaly, nejspíš odříkávaly zaklínadlo, které mělo stroj rozpohybovat žádoucím směrem.

Celý uřícený znovu zasedl do své kukaně a po dalších třech pokusech o start vpřed jsme skončili o další tři metry vzad.

Řidič rozsvítil světlo uvnitř autobusu, nevídanou rychlostí prosperoval uličkou do zadní části vozu, nadzvedl část podlahy a do vzniklého otvoru vstrčil hlavu. Musel jít zřejmě do hloubky, protože za chvíli zmizel v motoru téměř celý. Chvilí

se tam objímal s převodovkou, pak vylezl a přeběhl zpátky dopředu, aby si ověřil, zda jeho laškování s tou potvůrkou skončí úspěchem nebo krachem.

Co následovalo jsem už popsal o několik řádků výše, s tím rozdílem, že díky stále otevřenému poklopu do motoru nás tentokrát řidič ještě trochu přiotrávil.

Když v mé krvi znovu převládl kyslík nad olovem, všiml jsem si, že řidič opět opustil vůz a mizí za nedalekými stromky. Všimli si toho i ostatní a rozhostilo se napjaté ticho, které přerušil až vysoký hlásek mladé slečny, jež pomocí mobilního telefonu informovala své rodiče, aby ji už dneska doma nečekali. „...opravdu, tu vanu můžeš klidně vypustit,“ sdělovala komusi na druhém konci drátu svého bezdrátového přístroje.

Osazenstvo autobusu vybuchlo smíchy a od toho okamžiku se rozproudil hovor.

„Ta krajina dneska vůbec neubíhá,“ postěžoval si mladík přede mnou.

„Máš recht, je to furt stejný,“ přitakal jeho spolusedící.

„Kde je řidič?“ otázal se hlasitě kdosi vzadu.

„Asi šel skočit pod metro,“ odpověděl hlasitě kdosi vpředu.

„Já chci domů k pejskovi,“ zakňučela dívka v přední části zadní části vozu.

„Já bych si dal pivo,“ reagoval na dívčin citový výlev netečně vojín za mnou.

Dva chlapci vedle začali rozvíjet teorie o tom, jaký způsob sebevraždy řidič asi zvolil. Když ho probodli kapesním nožíkem, shodili z mostu a oběsili na tkaničkách od bot, zjevil se náhle řidič uvnitř autobusu a informoval nás, že tento vůz nás do místa B zcela určitě nedoveze a že náhradní stroj je už na cestě.

Pomalu jsme vylezli z autobusu a poskládali se na lavičky kolem. Noc byla vlháká, hvězdy na obloze zářily, budovy ČKD za ohradou rovněž.

Za dobrou hodinu se z dále ozval zvuk motoru a neustále se přibližoval. V zatáčce se nejdřív objevila dvě světla, pak oblak dýmu a za pár vteřin před námi s úděsným skřípěním brzd stanul autobus, k nerozeznání podobný tomu, jenž o tři metry vedle stávkoval. (Dokonce i oprýskán byl na stejných místech.)

Zmocnily se mě pochyby, a nejen mě. Jeden značně naštvaný cestující při nástupu poznamenal, že je „teda zvědavej, kam nás ta vykopávka zaveze.“ Náhradní řidič se jen tajemně pousmál a pokrčil rameny, řka, že dotyčný může klidně zůstat v místě A.

Dveře se zavřely, světla uvnitř zhasla. Řidič číslo dvě uvolnil brzdu číslo dvě, přidal plyn číslo dvě a motor číslo dvě zvýšil své otáčky na dvojnásobek. V tom okamžiku ani nám do smíchu dvakrát nebylo, jelikož následoval nám už dobře známý pohyb z kopce směrem vzad.

„To už tady bylo,“ zaúpěl kdosi.

Když však řidič pustil ještě spojku číslo dvě, autobus číslo dvě se nejdřív strašně rozklepal, a pak se pomalu rozjel, tentokrát dopředu, a s velikým rámusem zdolal kopec číslo jedna.

Po hodině a třičtvrtě jsme tedy konečně vyrazili vstříc místu B. Náhradního řidiče, který pobaveně sledoval naše nejdřív ve vyděšené a potom už radostné obličejové zrcátka, jsme za jeho výkon odměnili bouřlivým potleskem.

duben 2001

O ZÁVISLÉM TATÍNKOVI

Představte si následující výjev: Na dálniční odpočívadlo přijíždí modrá Felicie a zastavuje. Otevřou se levé přední dveře, z nich se vypotácí řidič a spěchá dozadu k zavazadlovému prostoru. Vytáhne odtamtud láhev koňaku a přikládá ji k ústům. Pětkrát si hltne, zašpuntuje ji, vrátí na místo, zabouchne dvířka od kufru, usedne za volant a s pištěním pneumatik mizí v dáli.

Pravděpodobně kroutíte hlavou stejně nevěřičně jako všichni, kdo byli popsaneho výjevu svědky.

„Ten člověk je blázen,“ ťukali si na čelo.

Není. Je to můj tatínek.

To je totiž tak.

Tatínek není žádný alkoholik, jak by se na první pohled mohlo zdát. Je závislý na úplně jiné tekutině, a tou je káva. Bez kávy není schopen provozu, a to nejen silničního, nýbrž jakéhokoliv. Proto si na dlouhé cesty připravuje zásoby, které nalévá do lahví od různých alkoholických nápojů. Částečně je to proto, že jiné láhve doma neuchovááme, a částečně proto, že nás baví sledovat ty zmatené a vyděšené obličejy zírající na řidiče, jenž do sebe leje koňak, whisky, bourbon či becherovku.

Auta jezdí na benzín, televizor potřebuje ke svému chodu elektrický proud, tatínkovou šťávou je káva. Zatímco v minulosti pil po jedné kávě dopoledne, odpoledne a večer, dnes rozlišuje káv více a dokonce si je řadí do dvojic: časnou ranní (v sedm hodin hned po příchodu do práce) a pozdní ranní (kolem deváté), dopolední kávu a kávu polednici (po obědě), kávu odpolednici a kávu o páté (teď si zrovna nemůžu vzpo-

menout, v kolik hodin). Sama samotinká zůstává jen večerní dávka, jelikož krátce po její konzumaci tatínek v křesle nenávratně usíná.

Původně jsem tu chtěl uvést ještě další zajímavé rysy tatínkova kofeinismu, nicméně jsem nucen od svého záměru ustoupit, protože se mi začínají třást ruce. Budu si muset jít uvařit svou půlnoční kávu.

červen 2001

VSADTE SE!

„Kopyto, jelito, platí to,“ zaslechl jsem, jak dva asi desetiletí kluci právě uzavřeli sázku. Když ten menší vyleze na neda-lekou vysokou borovici a utrhne šišku z její špice, aniž by se s ním utrhla větev a on spadl dolů, dostane od toho většího malé Ferrari na setrvačník. Pokud se mu to nepodaří, tak kromě toho, že si natluče, bude ještě muset svému protivníkovi věnovat figurky všech čtyř želvích bojovníků.

Ačkoliv jsem sám uzavřel sázek bezpočet, teprve tato drobná příhoda mě donutila, abych se nad sázením zamyslel obsírněji.

Z právního hlediska nejde o nic jiného než o smlouvu. Smluvní strana A (malý rusovlasý hošík) se zavazuje provést určitý úkon (vylézt na borovici a utrhnout šišku), za což obdrží od strany B (větší rusovlasý hošík) stanovenou odměnu (Ferrari na setrvačník). Nesplní-li strana A svůj závazek řádně a včas (nevyleze-li, neutrhne-li, spadne-li, vezme-li si žebřík), uplatní strana B sankci (nárok na želvy ninja). Smlouva se uzavírá tak, že se smluvní strany dohodnou na jejím obsahu, podají si ruce, jež jsou přetřaty dlaní třetí osoby pronášející formuli „kopyto, jelito, platí to“.

Záhadou pro mě zůstává, proč se používají právě tato tři slova. Jediné rozumné vysvětlení, které jsem našel, je, že pořekadlo vymyslel někdo, kdo pokládal sázky za hloupost, a proto nazval sázející se kopytem a jelitem.

Opusťme nyní právní šmodrchanice a věnujme se podrobněji stránce věcné.

Když se sázíme, zajímají nás tři věci: co můžeme získat, co pro to musíme udělat a o co můžeme případně přijít. Mezi

nimi musí existovat určitá rovnováha. Nemá smysl se sázet, pokud proti zisku pytlíku bombónů stojí ztráta nové autodráhy.

Sázet se lze úplně o všechno. Já jsem například jako dítě prohrál pět skleněných a deset hliněných kuliček, tři známky, knížky Hoši od Bobří řeky a Timur a jeho parta, dvě autíčka a asi sedm rohlíků. Naproti tomu jsem vyhrál spoustu bombónů, pět žvýkaček, knížky Hoši od Bobří řeky a Timur a jeho parta, dřevěný meč a krabici mléka.

Ve věku pubertálním je pro chlapce sázka ideální způsob, jak získat polibek od tajně milované dívky. I přes žár v srdci a zapálená lýtka je ale nutné aspoň trochu myslet hlavou. Skok do jámy lvové z chlapce jistě učiní v dívčích očích hrdinu, nicméně své odměny se hrdina pravděpodobně nedočká.

V sázce můžeme zajít i dál než k pouhému polibku, jenže to už jsou pak většinou nebezpečné známosti.

Sázky se netýkají pouze nezletilých. Dospělí muži jsou podle statistik druzí co do počtu uzavřených sázek, a to hned po osmiletých dětech. Zatímco u dětí jde spíše o hravost a touhu po dobrodružství, vysoký počet sázek uzavřených mezi muži pravděpodobně bude, proč si to, pánové, nepřiznat, projevem naší ješitnosti. Ta nepřipouští, že by bytost tak vznešená a dokonalá jako muž něco nezvládla. Předmětem mužských sázek jsou většinou nápoje, přesněji řečeno alkoholické nápoje, ještě přesněji řečeno pivo. Mám důvod se domnívat, že se muži sázejí většinou o prkotiny, poněvadž znám jen jedinou Velkou sázku o malé pivo. Malých sázek o velké pivo jsem zažil bezpočet.

Když už se člověk o něco vsadí, snaží se většinou vyhrát. Existují ale i sázky, kdy jste naopak rádi, že prohrájete. Ani nevíte s jakou radostí jsem šel kupovat láhev vodky, když

jsem se předtím s kamarádem vsadil, že se nedostanu na vysokou školu.

Sázka dokáže s člověkem pěkně zamávat. Přišel jsem takhle jednou na tenisové kurty, kde spolu hráli dva jinak důstojní páni v letech. Tehdy však spolu bojovali jako o život: honili se z rohu do rohu, funěli a při zkaženém míči nespisovně kleli. Důvod byl jediný: oba pánové se vsadili. Ten, který prohraje, bude následující den utírat nádobí nejen u sebe doma, nýbrž i v domě svého soupeře.

Jak je vidět, fantazii se meze nekladou. Před týdnem jsem se setkal s jedním svým bývalým spolužákem, který se tuze rád sázel. Prý se rozhodl projít bos žhavým popelem. Jeho dívka mu ale stále nevěří, že to udělá.

„Já jí ukážu. Vsadím se s ní!“ prozradil mi kamarád svou přesvědčovací metodu.

„Ale jdi, ty vejtaho,“ popichoval jsem ho.

„Nevěříš? Vsaď se, že se vsadím!“ reagoval okamžitě.

Toho dne jsme spolu uzavřeli sázku na druhou.

červenec 2001